

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministeriön kirjaamo
valtiovarainministerio@vm.fi
Ilkka.Harju@vm.fi
Mia.Aronen@vm.fi

Lausuntopyyntö VM056:00/2014

Joukkolainamarkkinoiden kehittämistyöryhmän muutosehdotukset

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa Joukkolainamarkkinoiden kehittämistyöryhmän muistiosta, joka sisältää muutosehdotuksia joukkolainamarkkinoiden sääntelyyn. Perheyritysten liitto esittää lausuntonaan seuraavaa.

Perheyritysten liitto kannattaa joukkolainamarkkinoiden kehittämistyöryhmän tavoitteita monipuolistaa ja täten parantaa yritysten rahoituksen saatavuutta. Rahoitusmarkkinoiden muutos on teknologian ja sääntelyn paineessa nopeaa, ja aktiivinen ote pääomamarkkinoiden kehittämiseen on erittäin tervetullut.

Esitys kuitenkin sisältää muutosehdotuksia, jotka toteutuessaan heikentävät oman pääoman asemaa ja kannustimia yrittäjyydelle sekä voivat toimia yrityksen kasvun esteinä. Näin ne eivät ehdotetussa muodossa toteuta työryhmälle asetettuja tavoitetta. Näihin syihin vedoten Perheyritysten liitto vastustaa ehdotusta sallia yrityksen saneeraustilanteessa velkakonversio ilman osakkeenomistajan suostumusta.

1. Kysymys velkakonversiosta yrityssaneeraustilanteessa on luonteeltaan periaatteellinen

Työryhmä teki kaksi vaihtoehtoista ehdotusta pakollisesta velkakonversiosta saneeraustilanteessa. Toinen rajautuu pörssiyhtiöihin ja listattujen joukkolainojen liikkeeseenlaskijoihin. Toinen vaihtoehto koskee kaikkia yrityksiä.

Perheyritysten liitto vastustaa pakollisen velkakonversion molempia vaihtoehtoja. Pakkokonversion salliminen on iso periaatteellinen kysymys, jonka vaikutuksia tulisi pohtia huolella. Rahoitusmarkkinakriisin syvimmät juuret piilevät velkarahoitusta suosivassa eurooppalaisessa sääntelyssä ja verotuksessa. Oman pääoman ehtoisen rahoituksen ja omistajuuden roolin vahvistaminen on edellytys rahoitusmarkkinoiden vakauden varmistamiseksi ja makrotalouden voimakkaiden suhdannevaihteluiden tasoittamiseksi.

Periaatteellisen kysymyksen ratkaisu edellyttäisi työryhmätyötä, joka keskittyy nimenomaan saneerauslain uudistamiseen. Työssä tulisi laajasti arvioida kaikki saneerauslainsäädännön kehitystarpeet, mukaan lukien saneerausprosessin nopeuttaminen, sekä analysoida olemassa olevat kansainväliset käytännöt ja pääomamarkkinoiden muuttunut luonne rahoitusmarkkinakriisin jälkeen.

On huomioitava, ettei pakollisen velkakonversion rajaaminen pörssiyhtiöihin ja listattuihin joukkolainojen liikkeeseenlaskijoihin ei poista edellä mainittua periaatteellista ongelmaa. Sen sijaan se synnyttäisi uuden lisäesteen yritysten listaamiselle, joka osaltaan rajoittaisi yritysten mahdollisuutta hakea uutta pääomaa laajemmilta markkinoilta kasvua varten.

2. Talvivaara esimerkkinä velkakonversion tarpeellisuudesta ei päde suurimpaan osaan yrityksiä

Saneerauslain muutostarvetta velkakonversion sallivaksi perustellaan muun muassa Talvivaaran vaikeuksilla yrityssaneeraustilanteessa. Talvivaaran tapaus on luonteeltaan suurten pankkien vakavaraisuuskriisien kaltainen, sillä sen konkurssi olisi aiheuttanut merkittäviä negatiivisia

ulkoisvaikutuksia, jotka olisi langenneet veronmaksajien maksettaviksi. Tällaisten yritysten omistajien neuvotteluasema on tavallista vahvempi maksuvaikeustilanteessa. Tämä ei kuitenkaan päde suurimpaan osan yrityksiä eikä siksi voi olla peruste lain muutokselle koskien tavallisia listautuneita tai listautumattomia yrityksiä.

3. Nykyinen lainsäädäntö sallii jo velkakonversion

Normaalin yrityksen tapauksessa velkojan neuvotteluasema on erittäin vahva. Velkoja voi vaatia yrityksen asettamista konkurssiin, mikäli saneerausohjelman ehdoista ei päästä sopuun omistajan kanssa. Koska velkakonversio on jo nykyisen lainsäädännön puitteissa mahdollista asettaa saneerausohjelman ehdoksi, ei tarvetta muutokselle ole.

Sen sijaan työryhmän esittämä muutos lainsäädäntöön mahdollistaa velkojan aggressiivisen käytöksen, joissa velkoja antaa yrityksen ajautua saneerausmenettelyyn ja tätä kautta pakkokonversioon sen sijaan että pyrkii ratkaisemaan ennakoitavissa olevan maksukyvyttömyystilanteen vapaaehtoisuuteen perustuvien järjestelyin. Tavoitteena tulisi kuitenkin olla nopea reagointi maksukyvyttömyyden ehkäisemiseksi. Muutokset jotka heikentävät kannustimia ennaltaehkäisevään toimintaan on syytä välttää sillä ne samalla heikentävät yrittämisen kannustimia ja yrityksen omistajan halukkuutta kasvattaa yritystoimintaa.

4. Suomen tulee edetä yhdessä EU-lainsäädännön kehityshankkeen kanssa

Suomi hyötyy Euroopan yhteisten pääomamarkkinoiden kehittämisestä. Euroopan komissio julkaisi 22.11.2016 direktiiviehdotuksen yritysten maksukyvyttömyyssääntelyn harmonisoimiseksi. Direktiivi ei edellytä pakkokonversiota. Lisäksi on huomioitava, että yksi keskeisiä tavoitteita EU-lainsäädännön valmistelussa on antaa yrittäjälle nopeasti uusi mahdollisuus harjoittaa yritystoimintaa. Myös Suomen on arvioitava nykyinen saneerauslainsäädäntönsä uudelleen yrittämisen nopeuttamisen näkökulmasta.

Suomen tulisi edetä yhdessä muiden EU-maiden kanssa yhtenäisten käytäntöjen kehittämiseksi. Näin ollen tarkastelu on perusteltua tehdä samassa aikataulussa EU-tason säädösvalmistelun kanssa.

5. Kohti epäonnistumisen ja uudelleen yrittämisen sallivaa kulttuuria

Yrittäjän kannustimet viedä yritystoimintaa kunnianhimoisesti eteenpäin ovat suoraan riippuvaisia hänen roolistaan ja määräysasemastaan yrityksen omistajana.

Yrittäminen vaatii aina suurta riskinottoa ja rohkeutta myös epäonnistua. Vaikka suomalaisessa asennerympäristössä on vielä paljon kehitettävää, nykyinen yrityssaneerauslainsäädäntö on toiminut Suomessa varsin hyvin. Tästä ovat todisteena useat yrityssaneerauksen jälkeen menestyneet yritykset.

Lainsäädäntöä tulisi edelleen kehittää niin, että riskinotto ja uudelleen yrittäminen olisivat myös meillä aikaisempaa houkuttelevampia vaihtoehtoja. On selvää, että menestyksen varmistamiseksi yritys tarvitsee velkarahoitusta. Velkojan asemaa ei saa tarpeettomasti heikentää, sillä tämä heikentää rahoituksen saatavuutta. Lainsäädännön tulisi taata kuitenkin tasaisempi pelikenttä kuin mitä pakkokonversion kaltaiset välineet saavat aikaiseksi. Tavoitteena tulisi aina olla yrityksen, ja samalla kansantalouden, arvonkasvattamisen kannalta paras vaihtoehto.

Kunnioitavasti
Perheyriyten liitto

Leena Mörttinen